

Tietoa Ensi- ja turvakotien liiton Turvallisille raiteille –hankkeen arviointitutkimukseen osallistuvalla

Olet osallistumassa Helsingin yliopiston tutkimushankkeeseen, joka koskee Ensi- ja turvakotien liiton Turvallisille raiteille -hankkeen arvioimista. Tässä selosteessa kuvataan, miten henkilötietojasi käsitellään tutkimuksessa.

Tutkimukseen osallistuminen ja henkilötietojen antaminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen. Tämän selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia sinulla on.

Tietoa henkilötietojen käsittelystä arviointitutkimuksessa

Tutkimuksessa käytetään aineistona henkilötietoja. Tämän selosteen tarkoitus on antaa tietoa käsiteltävistä henkilötiedoista sekä siitä, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään tutkimuksessa. Selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia rekisteröidyillä on.

Tutkimuksen rekisterinpitäjät

Helsingin yliopisto
Osoite: PL 3 (Fabianinkatu 33), 00014 Helsingin yliopisto

Yhteyshenkilö ja vastuullinen tutkija

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevissa asioissa:
Nimi: Markus Kaakinen, vastuullinen tutkija
Tiedekunta/osasto/yksikkö: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Osoite: Unioninkatu 40
Puhelinnumero: 0294120878
Sähköpostiosoite: markus.kaakinen@helsinki.fi

Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Helsingin yliopiston tietosuojavastaava on Lotta Ylä-Sulkava. Häneen saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@helsinki.fi.

Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tutkimuksessa arvioidaan oikeusministeriön 2020–2023 rahoittaman Ensi- ja turvakotien liiton Turvallisille raiteille -hankkeen vaikuttavuutta. Tutkimus selvittää, vähentääkö hanke osallistujien uusintarikollisuutta. Tietoja saatetaan käyttää myös Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin rikollisuutta ja sen ennaltaehkäisyä sekä rikoskäyttäytymisen mittaamisen menetelmiä koskevaan tutkimukseen.

Tutkimuksen suorittajat

Tutkimuksessa kerättäviä tietoja käsitellään Helsingin yliopiston tutkimustoiminnassa.

Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Turvallisille raiteille –hanke (Ensi- ja turvakotien liitto) ja sen alaiset hanketoimijatahot (Viola – väkivallasta vapaaksi ry sekä Lyömätön Linja Espoossa ry) luovuttavat tutkimusta varten Helsingin yliopistolle tutkimushankkeeseen osallistuvien henkilötunnukset sekä tiedot hoitokontaktien päivämääristä ja kyseisellä hoitokerralla toteutetun intervention tyypistä (käytetyn työmuodon nimi). Tutkimuksessa ei kerätä tietoja työmuotojen sisällöstä (esim. terapiassa käsitellyistä asioista). Henkilötunnusten avulla haetaan Tilastokeskuksen ylläpitämistä rekistereistä rekisteröityjen taustatietoja (esim. ikä, sukupuoli, asuinpaikka sekä perhetausta ja kansallinen tausta) sekä tietoja poliisin tietoon tulleesta rikollisuudesta. Tutkimukseen osallistuvilta kerätään myös kyselylomakkeilla itseilmoitettuja tietoja rikoskäyttäytymisestä ja –kokemuksista, heidän sosiodemografisista taustatekijöistään, kuten asuinkunnasta, iästä, sukupuolesta, kansallisesta taustasta sekä taloudellisesta tilanteesta sekä laajemmin turvallisuudesta ja asenteista. Kysely toteutetaan kaksi kertaa: intervention alussa ja sen päättymisen jälkeen. Kerättävät tiedot yhdistetään henkilötunnusten avulla tutkimusaineistoksi Tilastokeskuksen korkean tietoturvatason FIONA-etäkäyttöympäristössä. Analysoitava tutkimusaineisto ei sisällä henkilötunnuksia tai muita suoria tunnistetietoja. Kaikki kerättävät tiedot ovat välttämättömiä tutkimuksen ja tilastollisten analyysien kannalta.

Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Henkilötunnukset kerätään pääasiassa sähköisen suostumuslomakkeen yhteydessä. Paperisella suostumuslomakkeella annettujen suostumusten ja henkilötunnuksien keräämisestä vastaavat Ensi- ja turvakotien liiton alaiset hanketoimijatahot Viola – väkivallasta vapaaksi ry sekä Lyömätön Linja Espoossa ry. Ensi- ja turvakotien liiton alaiset hanketoimijatahot toimittavat paperilomakkeella kerätyt tiedot suostumuksesta ja henkilötunnuksista tietoturvallisesti Helsingin yliopiston tutkijoille, minkä jälkeen Ensi- ja turvakotien liiton edellä mainitut hanketoimijatahot tuhoavat aineiston asianmukaisesti. Ensi- ja turvakotien liitto tai sen alaiset hanketoimijatahot eivät kerää henkilötunnuksia osana omaa toimintaansa ja tietoja käytetään vain tutkimustarkoituksiin. Tiedot hoitokontaktien päivämääristä ja interventioiden tyypistä saadaan arvioitavalta Turvallisille raiteille –hankkeelta. Tutkimuksen osallistujilta kerätään myös sähköisillä kyselylomakkeilla itseilmoitettuja tietoja rikoskäyttäytymisestä ja –kokemuksista, heidän sosiodemografisista taustatiedoistaan sekä laajemmin turvallisuudesta ja asenteista. Kyselyt toteuttaa Helsingin yliopisto. Kyselyissä osallistujille annetaan yksilöidyt

kirjautumistunnukset sähköiseen lomakkeeseen. Sähköisessä kyselyssä ei kerätä suoria tunnistetietoja kuten nimiä, osoitetietoja tai henkilötunnuksia, vaan yksilöidyt lomakkeet sisältävät lomakekoodin, jonka avulla vastaukset yhdistetään muihin kerättyihin tietoihin (henkilötunnuksiin ja tietoihin hoitokontaktien päivämääristä ja interventioiden tyypistä). Helsingin yliopisto vastaa tietojen yhdistämisestä ja säilyttämisestä. Yhdistetyt tiedot tallennetaan salasanasuojatulle muistitikulle, jota säilytetään kassakaapissa Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin korotetun tietoturvatason ympäristössä. Tietoihin pääsy on rajattu instituutin toimitiloihin ja suojattu henkilökohtaisella käyttäjätunnuksella ja salasanalla. Tiloihin kulku on rajattu vain instituutin henkilökuntaan, ja tilat on suojattu kulunvalvonnalla ja rikosilmoitinjärjestelmällä. Pääsy aineistoon myönnetään vain sitä arviointihankkeen tutkimustoimintaan tarvitseville. Yhdistetyt tiedot viedään Tilastokeskuksen korkean tietoturvatason FIONA-etäkäyttöympäristöön. FIONA-etäkäyttöympäristössä aineistoon haetaan rekisteröityjen taustatietoja sekä tietoja poliisin tietoon tulleesta rikollisuudesta Tilastokeskuksen ylläpitämistä rekistereistä. Etäkäyttöympäristössä käsiteltävä aineisto ei sisällä suoria tunnistetietoja kuten henkilötunnuksia.

Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisia erityisiä henkilötietoryhmiä (eli arkaluonteisia henkilötietoja):

- Rotu tai etninen alkuperä
- Poliittiset mielipiteet
- Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- Ammattiliiton jäsenyys
- Geneettiset tiedot
- Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- Terveys
- Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Arkaluontoisten tietojen käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 j kohtaan (käsittely on tarpeen tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia varten) sekä tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 7 kohtaan (tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta tieteellistä tai historiallista tutkimusta taikka tilastointia varten tehtävään tietojen käsittelyyn).

- Tutkimuksessa käsitellään rikostuomiota tai rikkomuksia koskevia tietoja.

Rikostuomioita tai rikkomuksia koskevien tietojen käsittely perustuu tietosuojalain 7 §:n 1 momentin 2 kohtaan (tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuihin rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyviä henkilötietoja saa käsitellä, jos niitä käsitellään tieteellistä tai historiallista tutkimusta taikka tilastointia varten).

Henkilötietojen käsittelyn kesto

Rikosten ennaltaehkäisyhankkeisiin osallistuneista tutkimusta varten kerätyt tiedot sekä Tilastokeskuksen tietojärjestelmiin tallennettu tutkimusaineisto hävitetään, kun aineistoa ei enää tarvita tutkimuksen tekemiseen tai tutkimustulosten oikeellisuuden tarkistamiseen. Sekä

Helsingin yliopiston tallentamat tiedot että Tilastokeskuksen FIONA-etäkäyttöympäristöön tallennetut tiedot hävitetään kuitenkin viimeistään vuoden 2024 loppuun mennessä.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

- rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattaminen
- yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö:
  - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi (tietosuojalain 4 §:n 3 kohta)
  - tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi (tietosuojalain 4 §:n 4 kohta)
- tutkittavan suostumus
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen mikä oikeutettu etu on kyseessä:

Jos henkilötietojen käsittely perustuu tutkittavan suostumukseen, tutkittavalla on koska tahansa oikeus peruuttaa suostumuksensa. Suostumuksen peruminen ei vaikuta ennen peruuttamista suoritetun käsittelyn lainmukaisuuteen.

Tietojen vastaanottajat

Helsingin yliopisto luovuttaa hankkeen osallistujilta kerätyt henkilötunnukset sekä tiedot hoitokontaktien päivämääristä ja interventioiden tyypistä ja lomakkeilla kerätyt itseilmoitetut tiedot Tilastokeskukselle, joka siirtää ne korkeat tietoturvastandardit täyttävään FIONA-etäkäyttöympäristöön. FIONA-etäkäyttöympäristössä aineistoon haetaan myös tietoja Tilastokeskuksen ylläpitämistä rekistereistä. Aineiston käsittelystä laaditaan Tilastokeskuksen kanssa tietosuojasopimus. Sähköisen kyselyn sekä sähköisen suostumuksen ja henkilötunnusten pyytämisen toteuttamisessa hyödynnetään Questback-yrityksen Unipark-sovellusta. Questback on erittäin korkeiden tietoturvastandardien (ISO 27001) yhteistyökumppani, jonka serveri sijaitsee EU:n alueella Saksassa. Tietoja ei siirretä tai luovuteta Euroopan talousalueen ulkopuolelle. Yhteistyökumppanin kanssa on tehty sopimus henkilötietojen käsittelystä. Paperilla annettavan suostumuksen ja henkilötunnuksen keräämisestä ja tietoturvallisesta käsittelystä vastaavat Ensi- ja turvakotien liiton alaiset hanketoimijat Viola – väkivallasta vapaaksi ry sekä Lyömätön Linja Espoossa ry. Tiedot suostumuksesta ja henkilötunnuksista toimitetaan Helsingin yliopiston tutkijoille tietoturvallisesti, minkä jälkeen ne tuhoetaan asianmukaisesti. Turvallisille raiteille – hankkeen hanketoimijatahojen (Viola – väkivallasta vapaaksi ry:n sekä Lyömätön Linja Espoossa ry:n) ja Helsingin yliopiston välillä on tehty tietojenkäsittelysopimus henkilötietojen käsittelystä. Ensi- ja turvakotien liitto tai sen alaiset, edellä mainitut hanketoimijat eivät kerää henkilötunnuksia osana omaa toimintaansa ja tietoja käytetään vain tutkimustarkoituksiin.

Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n ja Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä tai luovuteta Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

Automatisoitu päätöksenteko

Automaattisia päätöksiä ei tehdä.

Henkilötietojen suojaus

Henkilötietoja käsitellään ja säilytetään niin, että ainoastaan niitä tutkimusta varten tarvitsevat henkilöt pääsevät tarkastelemaan tietoja.

Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan seuraavilla tavoilla:

- käyttäjätunnus salasana käytön rekisteröinti kulunvalvonta
 muu, mikä:

Miten manuaalista aineistoa suojataan: Tutkimuksessa ei kerätä manuaalista aineistoa

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- Rekisterinpitäjä kerää henkilötiedot ilman suoria tunnistetietoja
 Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa
 Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- Tutkimusaineisto hävitetään
 Tutkimusaineisto arkistoidaan:
 ilman tunnistetietoja tunnistetiedoin

Mihin aineisto arkistoidaan ja miten pitkäksi aikaa: Aineistoa ei arkistoida.

Mitä oikeuksia rekisteröidyllä on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Rekisteröidyn oikeudet

Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus:

- saada pääsy tietoihin
- oikaista tietoja
- poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi
- rajoittaa tietojen käsittelyä
- siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- vastustaa tietojen käsittelyä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi.

Rekisteröity ei kuitenkaan voi käyttää kaikkia oikeuksia kaikissa tilanteissa. Tilanteeseen vaikuttaa esimerkiksi se, millä perusteella henkilötietoja käsitellään.

Tarkempaa tietoa rekisteröidyn oikeuksista eri tilanteissa löytyy tietosuojavaltuutetun verkkosivuilta: <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>

Oikeuksien soveltuminen

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta, ellei rekisteröidy anna tunnistamisen mahdollistavia lisätietoja (tietosuoja-asetuksen 11 artikla).

Oikeuksista poikkeaminen

Tietosuoja-asetus ja Suomen tietosuojalaki mahdollistavat tietyistä rekisteröidyn oikeuksista poikkeamisen silloin, kun henkilötietoja käsitellään tieteellisessä tutkimuksessa ja oikeuksien toteuttaminen estäisi tai vaikeuttaisi suuresti käsittelyn tarkoitusten saavuttamista.

Tarvetta poiketa rekisteröidyn oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki
Vaihde: 029 56 66700
Faksi: 029 56 66735
Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi